

บทที่ 5

การศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บทนี้เป็นการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

5.1 การศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.1.1 สภาพปัญหาของการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

5.1.2 การศึกษาและเก็บข้อมูลความคิดเห็นของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับชุมชนป่าเมี่ยง

5.1.3 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้

5.1.4 การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.2. เสนอแนวทางการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการศึกษาเพื่อจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.1.1 สภาพปัญหาของการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันและวิถีชีวิตของชุมชนป่าเมี่ยง พบว่าชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปองเป็นชุมชนที่มีคุณค่าเป็นอย่างมาก มีมรดกวัฒนธรรมที่ชัดเจน มีรายละเอียดดังนี้

- (1) มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม คือ ลักษณะการใช้พื้นที่ของชุมชนที่มีเอกลักษณ์ สถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนการทำเมี่ยง ผลิตผลจากการใช้วิถีชีวิตแบบชุมชนป่าเมี่ยง
- (2) มรดกวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม คือ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาการเกษตรกรรมของชุมชนการทำเมี่ยง ที่นับว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญและโดดเด่นของพื้นที่แม่กำปองแห่งนี้เป็นอย่างมาก และปัญหาที่เกิดกับพื้นที่คือ
 - ด้านบุคลากร คือคนในพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญของวิถีชีวิตชุมชนป่าเมี่ยง
 - ด้านการสืบทอด คือขาดผู้สืบทอดในการดำรงชีวิตวัฒนธรรมเกี่ยวกับชุมชนป่าเมี่ยงและขาดเครื่องมือในการให้ความรู้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเป็นชุมชนที่มีบริบทชุมชนเกี่ยวกับเมี่ยงเพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5.1.2 การศึกษาและเก็บข้อมูลความคิดเห็นของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนป่าเมี่ยง

หัวข้อนี้เป็นการศึกษาและเก็บข้อมูลของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนป่าเมี่ยง เพื่อทราบความคิดเห็นถึงแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูล

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้วิธีการคัดเลือก โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) แบบจงใจ (Purposive Sampling) เพราะต้องการข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับทางการการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง รวมจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านบ้านแม่กำปอง มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ผู้ประกอบการเกี่ยวกับเมี่ยงและกรรมการหมู่บ้านเป็นต้น

1. นายพรหมินทร์ พวงมาลา ผู้ใหญ่บ้าน
2. นายจรัส ไทยสมุทร รองประธานกรรมการหมู่บ้าน
3. นายยุทธ จันทร์ยา เลขานุการหมู่บ้าน
4. นายสุเทพ กิติคุณ เหมัญญิก
5. นายแก้ว กิ่งแก้ว กรรมการหมู่บ้าน
6. นายอนันต์ ไทยกรณ์ กรรมการหมู่บ้าน
7. นายสุรพล กิ่งแก้ว กรรมการหมู่บ้าน
8. นายประดิษฐ์ ถมมา กรรมการหมู่บ้าน
9. นายบุญเลิศ ไทยกรณ์ กรรมการหมู่บ้าน

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งนี้ ใช้สถานที่สนทนาคือ วัดคันธาพฤกษา เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 2 ชั่วโมง โดยมีผู้ศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาเพื่อจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ซึ่งการสนทนากลุ่มครั้งนี้ สรุปได้ว่า การที่จะศึกษาเพื่อจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

- (1) ภาคประชาชนใน ชุมชนป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปอง ต้องมีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในขอบข่ายที่สามารถจะทำได้ตามกฎหมาย และมีทิศทางเดียวกันในการดำเนินการ
- (2) ป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยงเป็นสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปอง เป็น วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่า

จะต้องทำการอนุรักษ์รักษาคุณค่าของป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยงไว้ ด้วยสำนึกและความร่วมมือของภาคประชาชนในชุมชน

- (3) เพื่อให้ป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนป่าเมี่ยงดำรงคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เกิดประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน โดยการจัดการให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- (4) ชุมชนป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปองมีศักยภาพและความเข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แต่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกของการท่องเที่ยว จากส่วนราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.1.3 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคั้งนี้

แนวคิดที่ผู้ศึกษาจะนำมาใช้ประกอบการเสนอแนวทางการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมครั้งนี้ คือ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน แนวคิดการท่องเที่ยวมรดกวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ และแนวคิดการฟื้นฟูภูมิทัศน์วัฒนธรรม ตามที่เสนอไว้ในบทที่ 2

5.1.4 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เป็นขั้นตอนของการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งจะมีขั้นตอนของการพิจารณาตามลำดับ ดังนี้

- (1) นำผลการศึกษาในบทที่ผ่านมาซึ่งทำให้เห็นสภาพปัญหาของการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ตามข้อ 5.1.1 มาประกอบการพิจารณาวิเคราะห์
- (2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนป่าเมี่ยง เพื่อทราบความคิดเห็นถึงแนวทางในการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และ

พัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามข้อ 5.1.2 ในที่นี้ผู้ศึกษามีความเห็นสอดคล้องกับความคิดและข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มดังกล่าว

- (3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนป่าเมี่ยงดังกล่าวนี้ จะสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน แนวคิดการท่องเที่ยวรดกวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ และแนวคิดการฟื้นฟูภูมิทัศน์วัฒนธรรม ตามที่เสนอไว้ในบทที่ 2

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลทั้งสามเรื่องดังกล่าวประมวลและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งได้ข้อสรุปและลงความเห็นเสนอแนวทางการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

- ก. การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ภาคประชาชนใน ชุมชนป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปอง ต้องมีบทบาทและส่วนร่วมอย่างสำคัญในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบอย่างสำคัญ

ข. แนวทางการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรจัดการในรูปแบบของการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้คุณค่าของป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนป่าเมี่ยง และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนป่าเมี่ยง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนมากขึ้น

- ค. การดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปอง แม้ว่าชุมชนป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปองจะมีศักยภาพและความเข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แต่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก

ของการท่องเที่ยว จากส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2 แนวทางการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หัวข้อนี้เป็นการเสนอแนวทางของการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

ชุมชนป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปอง เป็นชุมชนที่มีศักยภาพและความเข้มแข็ง และมีสภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอยู่แล้ว ในช่วงเวลาที่ผ่านมาภาคประชาชนในชุมชน ได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งคณะกรรมการของชุมชน เพื่อวางมาตรการ ควบคุมดูแลการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้เกิดความเรียบร้อยและรักษาคุณภาพมาตรฐาน แต่การท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในชุมชนบ้านแม่กำปอง มีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เนื่องจากมีสภาพเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูงและมีสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติตลอดจนอากาศที่ดี จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนเป็นจำนวนมาก แต่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทางธรรมชาติ

การพัฒนาบ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเสนอแนวทาง ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน สืบเนื่องมาจากบทที่ผ่านมา โดยเสนอแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งผลที่ได้ นั่นคือการศึกษาเพื่อการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนป่าเมี่ยง บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการใช้การจัดการแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือชุมชน รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม เป็นการเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ

แต่สำหรับป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยงในชุมชนบ้านแม่กำปอง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตและเอกลักษณ์สำคัญของชุมชนบ้านแม่กำปอง ไม่ได้ได้รับความสนใจและนำมาพัฒนาใช้ให้เกิดประโยชน์มากนัก ขณะเดียวกันอาชีพการทำป่าเมี่ยงและปลูกเมี่ยงของชุมชนบ้าน

แม่กำปอง เริ่มลดน้อยลง จึงทำให้สภาพของป่าเมี่ยงถูกปล่อยทิ้งรกร้าง และอาชีพการทำเมี่ยงก็ถูกทอดทิ้ง เหลือน้อยลง เนื่องจากความนิยมในการกินเมี่ยงน้อยลง ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงเสนอให้ใช้ป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมสำคัญที่เป็นวิถีชีวิตของชุมชนบ้านแม่กำปอง มาจัดการอนุรักษ์และพัฒนาให้เกิดประโยชน์ โดยการส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้วยวิธีการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นรูปธรรม ดังมีข้อเสนอและแนวทางของการดำเนินกิจกรรม คือ

(1) รูปแบบการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการทำเมี่ยงและป่าเมี่ยงบ้านแม่กำปอง

เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านแม่กำปองให้เกิดความน่าสนใจและมีคุณภาพมากขึ้น จึงเสนอให้เพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและวัฒนธรรมการทำเมี่ยงของชุมชนบ้านแม่กำปองขึ้น ซึ่งมีแนวทางของการจัดการและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1.1) การจัดทำศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง

ในการที่จะจัดการการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง-ของชุมชนบ้านแม่กำปอง บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องทำการจัดทำศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยงขึ้นในชุมชนบ้านแม่กำปอง เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้เกิดความรู้ความเข้าใจเป็นเบื้องต้น ซึ่งการดำเนินการควรเป็นการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนจัดทำขึ้นเอง หรือขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่สนับสนุน โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

(1.1.1) สถานที่และอาคารในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง

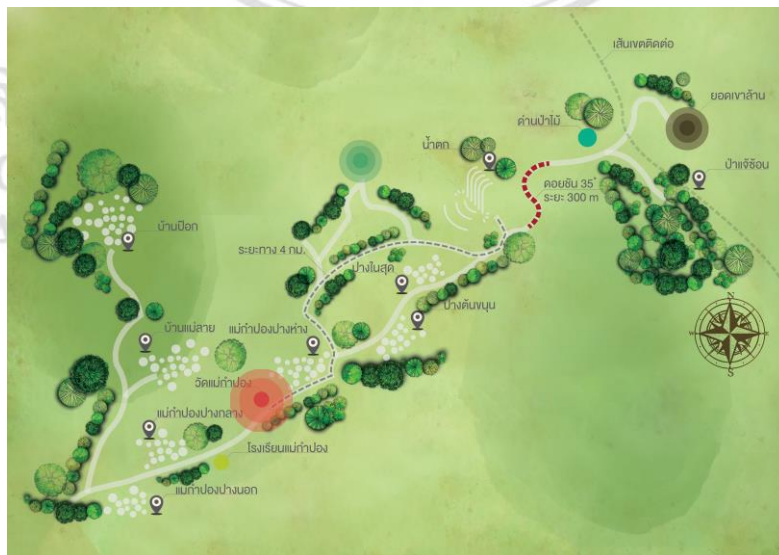
ผู้ศึกษามีความเห็นสมควรใช้ศาลาวัดคันธาพุกุษา ซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนและนักท่องเที่ยวมักแวะชม เป็นสถานที่จัดทำเป็นศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยงในครั้งนี้

วัดคันธาพุกุษา ตั้งอยู่บริเวณกลางหมู่บ้านแม่กำปองหมู่ 3 ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ สภาพการในปัจจุบัน

ศาลาบำเพ็ญประโยชน์ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ควรจะปรับปรุงให้มี ส่วนบริการข้อมูลเพิ่มเติมอีกส่วนหนึ่งเพื่อให้เป็นบริการการเรียนรู้ และท่องเที่ยว เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ หรือ วิถีชีวิต รวมถึงวัตถุจัดแสดงที่น่าสนใจ จัดแสดงในบริเวณศาลาบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 5.1 แสดงลักษณะวิหารของวัดคันธาพฤกษา

ภาพที่ 5.2 แสดงตำแหน่งสถานที่จัดทำศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านแม่ท่าป่อง

ภาพที่ 5.3 แสดงให้เห็นถึงพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ภายในวัดคั่นราพฤกษา

(1.1.2) แนวทางการจัดทำศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมืองและการทำเหมือง

1) หัวเรื่องและโครงเรื่องการจัดแสดงศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หัวเรื่องและ โครงเรื่องการจัดแสดงศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมืองและการทำเหมือง บ้านแม่กำปอง ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่แสดงถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนป่าเมือง การปลูกเหมือง และการทำเหมือง ตลอดจนผลิตภัณฑ์จากเหมืองและใบชา

ภาพที่ 5.4 แสดงวิถีชีวิตการทำเมี่ยง

2) อาคารและแผนผังของการจัดแสดง

การจัดแสดงของศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้ศึกษาเสนอให้ใช้ศาลาวัดคันธาพฤกษา ซึ่งเป็นอาคารโล่งว่าง อาคารค้ำถั่วมีขนาดกว้างประมาณ 5 เมตร ยาวประมาณ 12 เมตร ซึ่งเหมาะสมจะใช้เป็นสถานที่จัดแสดงข้อมูลเพราะเป็นศูนย์กลางของชุมชนและนักท่องเที่ยวมักแวะชม

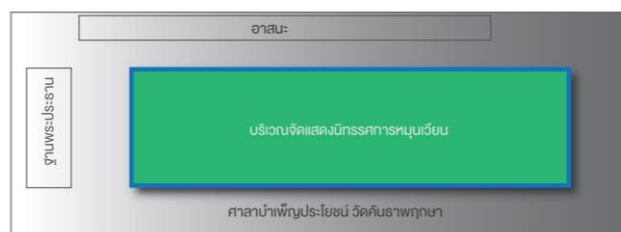
ภาพที่ 5.5 แสดงศาลาบำเพ็ญประโยชน์ของวัดคันธาพฤกษา

3) แนวทางของบทนิทรรศการ

แนวทางของบทนิทรรศการศูนย์ข้อมูลดังกล่าว จะประกอบด้วย

- ก. ประวัติบ้านแม่กำปอง
- ข. วิถีชีวิตและการค้าของคนบ้านแม่กำปองกับการปลูกต้นเมี่ยงและการทำเมี่ยง
- ค. สภาพทางธรรมชาติของป่าเมี่ยงและการปลูกเมี่ยง
- ง. การทำเมี่ยงและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเมี่ยง

4) แผนผังการจัดแสดงและการออกแบบนิทรรศการ

ภาพที่ 5.6 แสดงแผนผังการจัดแสดง

4.1) ประวัติบ้านแม่กำปอง

ภาพที่ 5.7 แสดงลักษณะบอร์ดนิทรรศการประวัติความเป็นมาชุมชน

4.2) วิถีชีวิตและการค้าของคนบ้านแม่กำปองกับการปลูกต้น เผือกและการทำเผือก

ภาพที่ 5.8 แสดงลักษณะบอร์ดนิตรรศการ วิถีชีวิตและการค้าของคนบ้านแม่กำปอง
กับการปลูกต้นเผือกและการทำเผือก

4.3) สภาพทางธรรมชาติของป่าเผือกและการปลูกเผือก

ภาพที่ 5.9 แสดงลักษณะบอร์ดนิตรรศการ สภาพทางธรรมชาติของป่าเผือกและการปลูกเผือก

4.4) การทำเมี่ยงและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเมี่ยง

ภาพที่ 5.10 แสดงลักษณะบอรรถนิทรรศการ การทำเมี่ยงและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเมี่ยง

ก่อน

หลัง

ภาพที่ 5.11 แสดงให้เห็นถึงสภาพอาคารเก่า ก่อนและหลังที่จะถูกปรับปรุง เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง

(1.2) การปรับปรุงและพัฒนาป่าเมือง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยว

(1.2.1) การปรับปรุงสวนป่าเมือง

เนื่องจากป่าเมืองส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านแม่กำปองในปัจจุบันอยู่ห่างไกลชุมชนมาก และถูกปล่อยทิ้งไว้ เนื่องจากปัจจุบันไม่มีใครดูแล เพราะการทำเหมืองน้อยลง ในการจัดเส้นทางการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมืองและการทำเหมืองของชุมชนบ้านแม่กำปอง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเลือกสถานที่ป่าเมืองสักแห่งหนึ่งที่อยู่ไม่ไกลจากชุมชนบ้านแม่กำปอง ทำการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์วัฒนธรรมให้เหมาะสม เพื่อสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวป่าเมือง ซึ่งในการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์วัฒนธรรมป่าเมือง ควรเป็นการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยมีแนวทางโดยสังเขปคือ จัดหาพื้นที่ป่าเมืองให้สะดวกแก่การเยี่ยมชมลักษณะของป่าเมือง

(1.2.2) ที่ตั้งและสภาพในปัจจุบัน

ตั้งอยู่ในแนวเส้นทางการท่องเที่ยวที่ได้จัดไว้เพื่อเป็นตัวอย่างสภาพป่าเมือง ต้นเมือง และสิ่งแวดล้อมของป่าเมืองโดยรวมเพื่อให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 5.12 ผังตำแหน่งบริเวณที่ตั้งบริเวณวัดสถานที่จัดแสดงภูมิทัศน์ป่าเมือง

(1.2.3) ลักษณะสถานที่ตั้ง

พื้นที่สวนเมืองธรรมชาติในเส้นทางท่องเที่ยวภาพ จาก ลักษณะของสภาพพื้นที่ของป่าเมือง ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อ การเรียนรู้โดยจัดทำทางเดินและป้ายนำชม ต่าง ๆ ของสวนเมือง

ภาพที่ 5.13 แสดงภาพภูมิทัศน์ภายในสวนเมือง

(1.3) รายการเส้นทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการทำเมี่ยงและป่าเมืองของชุมชน หมู่บ้านแม่กำปอง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาเสนอรายการเส้นทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการทำเมี่ยงและป่าเมืองของชุมชนหมู่บ้านแม่กำปอง ซึ่งประกอบด้วย สถานที่เรียนรู้และท่องเที่ยวต่าง ๆ ดังนี้

จุดที่หนึ่ง ศูนย์ข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมืองและการทำเมี่ยง ณ วัดคันธาพฤกษา กลางชุมชนบ้านแม่กำปอง ศึกษาชมศาสนสถานด้านนาภายในวัดคันธาพฤกษา และศึกษาข้อมูลป่าเมืองและการทำเมี่ยงของชุมชนบ้านแม่กำปอง

จุดที่สอง การเรียนรู้และท่องเที่ยวป่าเมือง บริเวณป่าใกล้หมู่บ้าน ซึ่งเป็นป่าเมืองของชุมชนบ้านแม่กำปองมาแต่โบราณ และปัจจุบันภาคประชาชนในชุมชนได้ร่วมกันปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เหมาะสม เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวป่าเมือง ซึ่งการการเรียนรู้และท่องเที่ยวป่าเมืองดังกล่าวนี้ต้องใช้วิธีการเดินเท้าไปตามเส้นทางปลูกเมือง เก็บเมืองที่มีมาแต่อดีต

จุดที่สาม เรียนรู้วิถีชีวิต บ้านเรือนและการทำงานเมืองในชุมชนบ้านแม่กำปอง ซึ่งปัจจุบันยังมีการทำเมืองอยู่ประมาณ 5-6 ราย

จุดที่สี่ ท่องเที่ยวชมน้ำตกแม่กำปอง ที่อยู่ห่างจากวัดวัดคันชาพฤกษา ประมาณ 4 กิโลเมตร โดยการเดินทางด้วยเท้าหรือรถยนต์ได้สะดวก

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 5.14 แสดงตัวอย่างเส้นทางการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านแม่กำปองประกอบไปด้วย

5.2.2 การส่งเสริมสนับสนุนจากส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การจัดการทางการเรียนรู้วัฒนธรรมการทำเมืองและป่าเมืองของชุมชนหมู่บ้านแม่กำปอง บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพ สมควรที่จะต้องดำเนินการจัดทำสื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว โดยอาจประสานการส่งเสริม

สนับสนุนจากส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากกิจกรรม บางส่วนอาจเกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการได้เอง ซึ่งผู้ศึกษาเสนอแนวทางที่ จะประสานขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

(1) การจัดทำสื่อการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนบ้านแม่กำปอง ควรมีการจัดทำ เอกสารแผ่นพับ ผู้ศึกษาจึงได้ออกแบบการจัดแผ่นพับเพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ โดย ตัวอย่างการออกแบบแผ่นพับจะมีการอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของชุมชน ป่าเมี่ยง การทำเมี่ยง และลักษณะของอุปกรณ์การทำเมี่ยง และผลิตภัณฑ์ที่แปร รูปจากใบชา

ภาพที่ 5.15 ตัวอย่างการแสดงการจัดทำแผ่นพับ

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนบ้านแม่กำปอง ควรมีการจัดทำอำนวยความสะดวกต่างในพื้นที่ชุมชน และป้ายแสดงเส้นทางเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมี่ยงและการทำเมี่ยง

อาทิ ป้ายแสดงทิศทาง ป้ายสถานที่ ป้ายนำ แผนที่เส้นทางท่องเที่ยว ห้องน้ำ
ร้านค้าสิ่งของเครื่องใช้ สถานที่จอดรถ ศาลาที่พัก และอื่นๆ ซึ่งการดำเนินการ
ส่วนนี้ชุมชนอาจดำเนินการเองหรือประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครอง
ส่วนในท้องถิ่น

ภาพที่ 5.16 แสดงตัวอย่างลักษณะป้ายนำชมบริเวณภายในหมู่บ้าน

(3) การประชาสัมพันธ์

เพื่อให้เรื่องราวการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมป่าเมืองและการทำเหมืองตลอดจนวิถี
ชีวิตของชุมชนบ้านแม่กำปอง เป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจมากขึ้น
จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างๆ ซึ่งการดำเนินการส่วนนี้ชุมชนอาจ
ดำเนินการเองหรือประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนในพื้นที่ ซึ่ง
การประชาสัมพันธ์ได้มีหลากหลายรูปแบบทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต
และ รวมถึง เอกสารแผ่นพับต่างๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การได้
รับรู้ข่าวสาร ซึ่งการประชาสัมพันธ์มีบทบาทอย่างมาก ในการทำให้เกิดความรู้
ความเข้าใจแก่ประชาชน ด้วยการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นผ่านสื่อ
ประชาสัมพันธ์ โดยมีส่วนราชการ ร่วมดำเนินการด้วย ทั้งนี้ผู้ศึกษาเสนอ
แนวทางของการประชาสัมพันธ์ ป่าเมืองบ้านแม่กำปอง ดังต่อไปนี้

- 3.1) การประชาสัมพันธ์ออนไลน์ หรือ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นอีกช่องทางการประชาสัมพันธ์ ที่สะดวก สามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และได้ข้อมูลที่เป็นทั้งภาพ เสียง คลิปวิดีโอ ทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ โดยง่ายสามารถสร้างทัศนคติ ของแหล่งท่องเที่ยวและกระตุ้นการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างดี
- 3.2) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มของชุมชนได้ อย่างดี ทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกร่วมกัน และเป็นการดึงดูดให้ชุมชนเกิดความสนใจ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนป่าเมี่ยง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved